

קולוניאליזם ישראלי - לקרוא לילד בשמו

הכיבוש הפך מזמן לתהליך קולוניאלי עמוק הרבה יותר, הכולל השתלטות ונישול. זה מסוכן יותר מהפצצה האיראנית ויוביל אותנו למשטר אפרטהייד זוחל בשטחים

אורן יפתחאל

פורסם: 28.08.12, 06:10

לאחרונה החליט נתניהו לגנוז את [דו"ח השופט אדמונד לוי](#), וכוחות הביטחון נערכים לפנות בקרוב את [מגרון](#). אך אל תתנו לפרטים אלה להטעותכם - מגרון אולי תוזז כמה מטרים, ודו"ח לוי אולי נגנז רשמית, אך הוא ממשיך להנחות את הקולוניאליזם היהודית הנמשכת בשטחים.

כזכור, דו"ח השופט לוי הדהים רבים כאשר טען כי שטחי יהודה ושומרון אינם תחת כיבוש, ולכן יש להעניק גושפנקא חוקית לכל המאחזים וההתנחלויות. אישור מעמדה של [אוניברסיטת אריאל](#) הוסיף שמן למדורה. החלטות אלה ספגו תגובות צפויות מאנשי מרכז ושמאל, אשר הדגישו שוב ושוב שהגדה המערבית נמצאת תחת משטר כיבוש, ולכן הקמת יישובים ומוסדות ישראליים אסורה.

עוד בערוץ הדעות של ynet:

[מי בא לנופש באילת עם סכין? / אבי שושן](#)
[חמישה מיתוסים על חינוך פרטי / יניב פניגר](#)

אך אולי בדבר אחד צדק השופט לוי? אולי המונח "כיבוש" כבר אינו מתאים למשטר ביו"ש? טענתי היא שהכיבוש הפך מזמן ל"קילנוז", כלומר לתהליך קולוניאלי עמוק הרבה יותר, הכולל השתלטות, נישול, התיישבות ואזרוח קבוע של השטח ומשאביו. כל זאת, תוך שמירת האוכלוסייה הפלסטינית במעמד נחות. כיבוש הוא צבאי וזמני, כמו שהתקיים למשל בדרום לבנון, ללא נישול או התיישבות קבע אזרחית.

מצד שני

האמת הכבושה על המאחזים / טליה

איינהורן

יהודה ושומרון אינם שטחים כבושים ומותר לאזרחי ישראל, על פי המשפט הבינלאומי, להתיישב בהם. זו האמת העולה מדו"ח לוי, ולכן חובתה של הממשלה לאמץ אותו

[לכתבה המלאה](#)

נכון, דו"ח ועדת לוי רצוף סילופים, בראשם הטענה כאילו [הצהרת בלפור](#) מעניקה זכות ריבונות בלעדית ליהודים על כל פלסטין - כאילו הדין הבינלאומי קפא מאז 1917. ברוח הקולוניאליזם, דו"ח לוי מתעלם גם בפטרונות מזכויותיהם הקולקטיביות של 90% מהאוכלוסייה בשטחים - הפלסטינים - כאילו היו אוויר.

עם זאת, "שלא לשמה בא לשמה". דו"ח לוי ניסח בגלוי את מה שברור מזמן - האזורים היהודיים

בגדה אינם נמצאים תחת משטר כיבוש. באזורים אלה, המכסים כמחצית מהגדה, חל מזמן החוק הישראלי, כאילו היו חלק מישראל גופא. חשוב שגניזת הדו"ח לא תסתיר זאת מעיני החברה הישראלית.

הקולוניזציה הנמשכת של הגדה מסוכנת הרבה יותר מאיומים אחרים על ישראל, כולל פצצות איראן. לא מדובר כאן באיום צבאי חיצוני של משטר אייתולות מתלהם, אלא באיום פנימי עמוק והרסני. הגורר את החברה הישראלית לכינון משטר אפרטהייד זוחל בשטחים, שאחריתו מי ישרנה.

הפלסטינים ממשיכים להיאנק

איך זה קרה? מאז שנות השבעים מחילה ישראל את החוק הישראלי על המתנחלים כולם - היכן שלא יניחו את חפציהם וקרוואניהם. בסדרה של תעלולים משפטיים, יצרה ישראל מערכת חוקים בה מופרדים המתיישבים היהודיים בעלי זכויות האזרח המלאות מהמקומיים חסרי הזכויות. במקביל "רשמה" ישראל מאות אלפי דונם של קרקע פלסטינית פרטית על שם המדינה, על-ידי עיוות הדין המקומי והבינלאומי, והעבירה אותם למאגרי מינהל מקרקעי ישראל. מאוחר יותר, כמעט כל מאחז ומוסד יהודי זכה בהכרה דה-פקטו על-ידי מוסדות המדינה. לפרטים כדאי לעיין בדוחו"ת "בצלם" המעמיקים והמפורטים.

במקביל, הפלסטינים, הזכאים לפי החוק הבינלאומי לריבונות בגדה, ממשיכים להיאנק תחת משטר צבאי קשוח ואלים, תוך איסור הקמת או הרחבת יישובים, הגבלות תנועה חמורות, ואיסור כניסה לישראל. לאורך השנים ישראל מחקה את הקו הירוק עבור היהודים, אך הגביה אותו כלפי הפלסטינים. הטרור הפלסטיני עוד החמיר את המצב, כאשר איפשר לישראל להאיץ את ההתיישבות במסווה של שיקולי ביטחון.

רבים ישאלו: כיצד יכול להתקיים מצב קולוניאלי במחוזות ההיסטוריים של עם? אין חולק על כך שליהודים קשר היסטורי ודתי ליהודה ושומרון, אך קשר זה אינו מוביל בהכרח לריבונות. חישבו למשל מה היה קורה אם העם הערבי-סורי היה משתלט על ישראל ומתיישב בה בטענה שהוא יורש המשטרים הערביים שהיו כאן בעבר? צעד שכזה היה מהווה מהלך קולוניאלי אסור בגלל הזכות הישראלית להגדרה עצמית, למרות העבר הערבי הריבוני בארץ.

טענה פילוסופית ידועה גורסת "ששינוי אמיתי מתחיל בקריאה לדברים בשמם המדויק". לכן, עדיף להתייחס לגדה המערבית כשטח "מקולנז" ולא כבוש - ממש כפי שהייתה צפון אירלנד בידי הבריטים, או קוסובו בידי הסרבים. זו אינה סמנטיקה, אלא תחילת שינוי תודעתי ופוליטי. האתגר לשוחרי השלום הוא להתקדם ממצב זה לעבר עתיד של פיוס פוסט-קולוניאלי, הכולל גם את אחריות המדינה לתושבי ההתיישבות שהקימה בשטחים, כמו גם לאוכלוסייה הפלסטינית וזכויותיה. אם הדיון סביב דו"ח לוי ימריץ את שוחרי השלום לאמץ מושגים מדויקים וביקורתיים יותר - אולי מעז יצא מתוק.

פרופ' יפתחאל מלמד גיאוגרפיה פוליטית ומשפטית באוניברסיטת בן-גוריון בבאר שבע